

Met plezier ontmoeten, groeien en ontwikkelen

Handelingsprotocol Meldcode Huiselijk Geweld en kindermishandeling Basisschool Meander

Doel van de meldcode:

Professionals ondersteunen bij het omgaan met signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling.

Verplicht gebruik:

Veel organisaties werken al met een meldcode. Uit onderzoek blijkt dat het werkt: professionals grijpen 3x zoveel in bij gebruik van een meldcode.

Daarom is de meldcode verplicht voor de volgende sectoren: gezondheidszorg, onderwijs, kinderopvang, jeugdzorg, maatschappelijke ondersteuning (welzijn) en justitie.

Wat is de meldcode:

Vijfstappenplan voor het handelen bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling.

De vijf stappen in het kort:

1. In kaart brengen van signalen
2. Collegiale consultatie en zo nodig raadplegen van AMK of SHG
3. Gesprek met de ouders/ leerling
4. Inschatten risico, aard en ernst van het geweld
5. Beslissen: hulp organiseren of melden

Hoe gebruik ik het protocol?

Het protocol, stappenplan van de meldcode biedt houvast.

Je hoeft het protocol niet puntsgewijs 'af te werken'. Je kunt tussen de verschillende fases pendelen.

Definitie huiselijk geweld:

(dreigen met) geweld, op enigerlei locatie, door iemand uit de huiselijke kring, waarbij onder geweld wordt verstaan:

de fysieke, seksuele of psychische aantasting van de persoonlijke integriteit van het slachtoffer, daaronder ook begrepen ouderenmishandeling, eengerelateerd geweld en vrouwelijke genitale verminking (meisjesbesnijdenis). Tot de huiselijke kring van het slachtoffer behoren: (ex)partners, gezinsleden, familieleden en huisgenoten.

Definitie kindermishandeling:

Iedere vorm van een voor een minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die de ouders of andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief opdringen, waardoor ernstige schade wordt berokkend, of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel, daaronder ook begrepen eengerelateerd geweld en vrouwelijke genitale verminking.

Met plezier ontmoeten, groeien en ontwikkelen

Fases	Wat te doen		Door wie
SIGNALEER EN BESPREEK	Bespreek uw zorgen met de leerling en zijn ouders Beschrijf in Eduscope (datums, feiten, stappen, uitkomsten van gesprekken).	Gesprek met de ouders	Leerkracht (evt. teamleider)
		Gesprek met de leerling	Leerkracht
OVERLEG	Overleg met een deskundige collega en/of met iemand van het AMK of het ASHG Maak van elke actie (gesprek, overleg, onderzoek enzovoort) een verslag in Eduscope.	Intern overleg - Intervisie. - Overleg met MT	Teamleider en leerkracht
		Extern overleg - Zorg Advies Team (ZAT) - Advies inwinnen bij AMK, BJZ, SHG - Centrum jeugd en gezin	Teamleider
		Plan van aanpak maken (wie neemt de regie, wie gaat in gesprek)	Teamleider
MELD	Meld (ernstige vermoedens van) kindermishandeling of huiselijk geweld bij het AMK of het ASHG Beschrijf het in Eduscope.	Beslissing nemen op basis van informatie	Directie
		Gesprek met de ouders	Directie en teamleider.
		Zonodig melden bij AMK, BJZ	Directie en teamleider.
VOLG	Blijf de leerling volgen Beschrijf het in Eduscope.	Blijf de leerling volgen	Leerkracht
		Zonodig contact met AMK, BJZ	Teamleider
		Evaluatie van het proces	Leerkracht en teamleider
		Registratie in Eduscope voor het beleid	Leerkracht en teamleider.

De stappen van de meldcode

De meldcode is een stappenplan voor professionals bij vermoedens van huiselijk geweld en kindermishandeling. In de meldcode staat duidelijk beschreven wat er van de beroepskrachten verwacht wordt als ze een vermoeden hebben van kindermishandeling en/of huiselijk geweld. De meldcode kan gebruikt worden in de zorg- en begeleidingsstructuur van de school.

Eduscope:

Leg in Eduscope altijd de volgende gegevens vast:

- Vermeld altijd datum, plaats, situatie en overige aanwezigen
- Signalen die duidelijk maken welke zorgen u ziet, hoort of ruikt
- Signalen die een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling bevestigen of ontkrachten
- Contacten over deze signalen
- Stappen die worden gezet
- Besluiten die worden genomen
- Vervolgaantekeningen over het verloop. Beschrijf uw signalen zo feitelijk mogelijk
- Worden ook hypothesen en veronderstellingen vastgelegd, vermeld dan uitdrukkelijk dat het gaat om een hypothese of veronderstelling. Maak een vervolgaantekening als een hypothese of veronderstelling later wordt bevestigd of ontkracht
- Vermeld de bron als er informatie van derden wordt vastgelegd
- Leg diagnoses alleen vast als ze zijn gesteld door een medewerker die hierin geschoold is (bijvoorbeeld een orthopedagoog)

De vijf stappen van de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling

1. Breng de signalen in kaart

U vermoedt dat er bij een leerling sprake is van huiselijk geweld en krijgt signalen die uw vermoeden bevestigen, of juist ontkrachten. Leg deze signalen vast. Gebruik hierbij het signaleringsinstrument (Eduscope) van uw school. Beschrijf uw signalen zo feitelijk mogelijk: wat zag u, hoorde u, las u? Beschrijft u een hypothese of veronderstelling, vermeld dit dan uitdrukkelijk! Vermeld ook concreet en duidelijk als er informatie van derden wordt vastgelegd.

2. Collegiale consultatie en zo nodig raadplegen AMK of ASHG

Bespreek de signalen van mishandeling binnen uw eigen school met de teamleider, zodat u de signalen goed kunt duiden. Gaat het om een complexe zaak, dan is bespreking in het ZAT zinvol omdat eventueel acties van ZAT-partners gewenst zijn. Om de leerling 'open' (niet anoniem) te bespreken in het zorgadviesteam en met andere externe deskundigen is (schriftelijke) toestemming van de ouder vereist. Indien de ouder weigert, is dit een zorgelijk signaal en moet het worden meegenomen in de weging (stap 4). De leerling kan overigens anoniem worden besproken wanneer de ouder geen toestemming heeft gegeven, maar dit verdient niet de voorkeur vanwege de eventuele vervolgaacties. Als u ook maar enige twijfel heeft over de oorzaak van de situatie en/of eventuele mogelijke onveiligheid bij de leerling, moet u advies vragen bij het AMK. Het AMK kan een eerste weging maken of het terecht is dat u zich zorgen maakt over deze situatie en of er mogelijk sprake kan zijn van kindermishandeling of huiselijk geweld. Zorgvuldig handelen vereist dat u nagaat of u advies moet vragen bij het AMK.

Noodsituaties

Bij signalen die wijzen op acuut en zodanig ernstig geweld dat de leerling of een gezinslid daartegen onmiddellijk moet worden beschermd, kunt u meteen advies vragen aan het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling. Komt men daar, op basis van de signalen, tot het oordeel dat onmiddellijke actie is geboden, dan kunt u zo nodig in hetzelfde gesprek een melding doen zodat op korte termijn de noodzakelijke acties in gang kunnen worden gezet. In noodsituaties kunt u overigens ook contact zoeken met de crisisdienst van het Bureau Jeugdzorg en/of de politie vragen om hulp te bieden.

3. Gesprek met de leerling en/of ouders

Bespreek de signalen met de leerling en/of ouders. Een belangrijke grondhouding in het onderwijs is openheid tegenover de leerling en zijn ouders. Vandaar dat de professional, meestal de leerkracht en teamleider, zo snel mogelijk met de leerling en/of de ouders in gesprek gaan. Afhankelijk van de situatie kan dit gezamenlijk of apart. Breng uw zorgen goed in kaart.

1. Leg de ouder het doel uit van het gesprek.
2. Beschrijf de feiten die u hebt vastgesteld en de waarnemingen die u hebt gedaan.
3. Nodig de ouder uit om een reactie hierop te geven.
4. Kom pas na deze reactie zo nodig en zo mogelijk met een interpretatie van hetgeen u hebt gezien, gehoord en waargenomen. In geval van een vermoeden van (voorgenomen) vrouwelijke genitale verminking (meisjesbesnijdenis) of eengerelateerd geweld neemt u met spoed contact op met het AMK.
5. Leg het gesprek vast en laat het indien mogelijk ondertekenen door alle betrokkenen.

In de meeste gevallen is het onduidelijk wat de oorzaken zijn van de signalen. Door ouders te informeren en uit te wisselen over de ontwikkeling van de leerling, kunnen zorgen verduidelijkt, ontkracht of bekrachtigd worden. Nodig de ouder expliciet uit tot het geven van zijn/haar mening en vraag door over leerling gerelateerde onderwerpen in de thuissituatie. Herkent de ouder de situatie? Hoe gedraagt de leerling zich thuis? Hoe reageert de ouder daarop? Hoe gaat het opvoeden thuis? Hoe reageert de leerling hierop? Hoe is de ontwikkeling van de leerling tot nu toe verlopen? Wat vindt de ouder daarvan? Hoe ervaart de ouder de opvoeding en zijn rol als ouder? Breng de ouder na overleg met anderen op de hoogte. Informeer en wissel tijdens deze contacten continue uit over de ontwikkeling van de leerling en de zorgen die u hebt. Indien een handelingsplan wordt ingezet voor de leerling, bespreek dit met de ouder. Bespreek ook tussentijds en na afloop de resultaten van het handelingsplan. Indien de ouder de zorgen herkent kan een begin worden gemaakt met het onderzoeken van kansen en oplossingen. Daarnaast kunnen handelingsadviezen worden uitgewisseld voor in de klas en thuis. Indien tijdens het gesprek met de ouder blijkt dat de zorgen een andere oorzaak heeft, kunt u dit traject afsluiten. U kunt de leerling en de ouder binnen de interne en externe zorgstructuur van de school verder begeleiden.

Het doen van een melding bij het AMK zonder dat de signalen zijn besproken met de ouder, is alleen mogelijk als:

- de veiligheid van de ouder, die van u zelf, of die van een ander in het geding is
- of
- als u goede redenen hebt om te veronderstellen dat de ouder door dit gesprek het contact met u zal verbreken en de school zal verlaten / de leerling na het gesprek niet meer naar school zal komen.

Bij het vragen van advies aan het AMK geldt dit niet, advies vragen mag altijd anoniem.

4. Weeg aard en ernst van geweld of mishandeling

U bespreekt de situatie in het ZAT. Beoordeel met welke vorm van huiselijk geweld u te maken heeft en hoe ernstig de situatie is. Beoordeel ook de veiligheid van de leerling en de personen in zijn directe omgeving.

Maak deze afwegingen op basis van:

- de signalen die u in kaart gebracht hebt,
- het advies dat u ingewonnen hebt bij collega's en instanties,
- het gesprek met de leerling en de ouders.

Vervolgens is het zaak een afgestemde aanpak vast te stellen, gericht op ondersteuning van de leerling, de ouders en de school.

5. Beslissen: zelf hulp organiseren of melden

Hulp organiseren

Overweeg of u zelf hulp kunt bieden of kunt verwijzen naar specifieke hulpverlening. Zijn de leerling/ het kind en de personen in zijn of haar omgeving daarmee voldoende beschermd tegen het risico op huiselijk geweld of op kindermishandeling? Onderneem dan de volgende acties:

- Organiseer de hulp die nodig is.
- Volg de effecten van deze hulp.
- Doe alsnog een melding als er signalen zijn dat het huiselijk geweld of de kindermishandeling niet stopt of opnieuw begint.

Als de school gebruik heeft gemaakt van het zorgadviesteam, kan het zorgadviesteam verdere actie coördineren. Het zorgadviesteam bespreekt de hulpvraag van school en ouders, beoordeelt de hulpvraag, stelt een aanpak vast, geeft handelingsadviezen voor de leerkracht en adviseert over verdere hulp. De verantwoordelijke medewerker binnen de school bespreekt met de ouder de uitkomst van de bespreking in het zorgadviesteam. Bespreek met de ouder de verder te nemen stappen voor geadviseerde hulpverlening voor de leerling en/of de ouder. Geef informatie en maak afspraken over de eventuele indicaties die nodig zijn voor verdere hulp. Verwijs de ouder door en vraag daarna of de ouder is aangekomen bij de hulp. Maak in de klas afspraken over begeleidings- en zorgbehoeften van de leerling. Stel een handelings- of begeleidingsplan op en voer dit uit. Deel de uitkomst van deze bespreking met de ouders.

Melden

Kunt u uw leerling niet voldoende tegen het risico op huiselijk geweld of kindermishandeling beschermen, of twijfelt u er aan of u hiertegen voldoende bescherming kunt bieden:

- Meld uw vermoeden bij het AMK of bij het ASHG.
- Sluit bij uw melding zoveel mogelijk aan bij feiten en gebeurtenissen en geef duidelijk aan indien de informatie die u meldt (ook) van anderen afkomstig is.
- Overleg bij uw melding met AMK of ASHG wat u na de melding zelf kunt doen om de leerling en de personen in zijn directe omgeving te beschermen.

Ernstig geweld of gecompliceerde zaken moet u altijd melden, in het belang van de leerling. Het risico is anders te groot dat verschillende professionals langs elkaar heen werken. Door een melding komt alle informatie bij elkaar en kunnen de verschillende acties goed op elkaar worden afgestemd.

Bespreek uw melding vooraf met de ouder. U kunt de melding ook bespreken met de leerling wanneer deze 12 jaar of ouder is.

1. Leg uit waarom u van plan bent een melding te gaan doen en wat het doel daarvan is.
2. Vraag de leerling en/of ouder uitdrukkelijk om een reactie.
3. In geval van bezwaren van de leerling en/of ouder, overleg op welke wijze u tegemoet kunt komen aan deze bezwaren en leg dit in het document vast.
4. Is dat niet mogelijk, weeg de bezwaren dan af tegen de noodzaak om uw leerling of zijn gezinslid te beschermen tegen het geweld of de kindermishandeling. Betrek in uw afweging de aard en de ernst van het geweld en de noodzaak om de leerling of zijn gezinslid door het doen van een melding daartegen te beschermen.
5. Doe een melding indien naar uw oordeel de bescherming van de leerling of zijn gezinslid de doorslag moet geven. Van contacten met de leerling en/of ouder over de melding kunt u afzien:
 - a. als de veiligheid van de leerling, die van u zelf, of die van een ander in het geding is
 - of
 - b. als u goede redenen hebt om te veronderstellen dat de leerling en/of de ouder daardoor het contact met u zal verbreken.

Indien na enige periode onvoldoende verbetering zichtbaar is, is het van belang opnieuw contact op te nemen met het AMK en eventueel opnieuw een melding te doen. Het AMK adviseert, indien nodig, meerdere keren contact op te nemen indien u onvoldoende verbetering of verslechtering ziet.

* De Meldcode van BS Meander komt overeen met de landelijke meldcode

Met plezier ontmoeten, groeien en ontwikkelen

Afkortingen:

- ASHG: Advies- en steunpunt Huiselijk Geweld
- SHG: Steunpunt Huiselijk Geweld
- MT: managementteam
- AMK: Advies- en meldpunt Kindermishandeling
- BJZ: Bureau Jeugdzorg
- GGD: Gemeentelijke Gezondheidsdienst
- CJG: Centrum jeugd en gezin
- ZAT: Zorg- en Adviesteam